

BARNAAMIJYADA TAAGEERADA CAAFIMAAD IYO TAAGEERADA BIXINTA CAYMISKA

Macluumaadkaada. Xuquuqdaada. Waajibaadkayaga.

Ogaysiiskan wuxuu sharaxayaa sida macluumaadka caafimaad ee adiga kugu saabsan laga yaabo in loo isticmaalo ama loo bixiyo iyo sida aad u heli karto macluumaadkani. **Fadlan si taxadir leh u eeg.**

Xuquuqdaada

Waxaad xaq u leedahay:

- In aad hesho nuqulka diiwaannadaada caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato
- In aad saxdo diiwaankaaga caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato
- In aad codsato waxyaalaha sirta ah ee la isdhaafsaday
- In aad naga codsato in aanu xadidno macluumaadka aan dadka la wadaagno
- In aad hesho liiska dadka aan macluumaadkaaga la wadaagnay
- In aad hesho nuqul la xiriira ogaysiiska waxyaalaha qofka u gaarka ah
- In aad doorato qof adiga wakiil kaa noqda
- In aad cabasho soo gudbiso haddii aad dareento in xuquuqdaadii gaarka ahayd lagu xadgudbay

» **Fiiri bogga 2** si aad u hesho macluumaad *dheeraad ah oo ku saabsan xuquuqahan iyo sida loo isticmaalo*

Kala Doorashadaada

Waxaa jira waxyaalo aad kala dooran karto oo la xiriira sida aanu isticmaalno macluumaadka sidoo kalena dadka ula wadaagno marka aan:

- Ka jawaabayno su'aalaha ku saabsan caymiska ee laga helay qoyskaaga iyo saaxiibadaa
- Bixinayno gargaarka masiibooyinka
- Suuq geynayno adeegyadayada sidoo kalena gadayno macluumaadkaaga

» **Fiiri bogga 3** si aad u hesho macluumaad *dheeraad ah oo ku saabsan waxyaalahan iyo kala dooranayo iyo sida loo isticmaalo*

Isticmaalkayaga iyo Bixintayada

Waxaa suuragal ah in aanu isticmaalno macluumaadkaada sidoo kalena dadka la wadaagno marka aan:

- Taageerada ka geysanayno maaraynta daaweynta daryeelka caafimaadka ee aad hesho
- Wadano shaqada urrurkayaga
- Bixinayno adeegyadaada caafimaad
- Maamulayno qorshahaaga caafimaad
- Taageerada siinayno caafimaadka dadweynaha iyo arrimaha la xiriira badbaadada
- Baaritaanka samaynayno
- Sharciga raacayno
- Jawaab ka bixinayno codsi deeq ah oo la xiriira xubnaha iyo unugyada qofka anagoo la shaqaynayna qof wax baara oo caafimaadka u qaabilsan ama maamulaha goobta maydka lagu hayo
- Wax ka qabanayno codsiyada la xiriira magdhawga shaqaalaha, ciidanka ammaanka, iyo qaybaha kale ee dowladda
- Jawaab ka bixinayno dacwadaha maxkamadda loo gudbiyay (lawsuits) iyo talaabooyinka sharci

» **Fiiri boggaga 3 iyo 4** si aad u hesho macluumaad *dheeraad ah oo ku saabsan waxyaalahan la kala dooranayo iyo sida loo isticmaalo*

Marka ay noqoto macluumaadkaaga caafimaad, waxaad leedahay xuquuqo gaar ah.

Qaybtani waxay sharaxaysaa xuquuqdaada iyo qaar ka mid ah waajibaadka naga saaran in aan ku taageerno.

In aad hesho nuqulka diiwaannadaada caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato

- Waxaad codsan kartaa in aad aragto ama hesho nuqulka diiwaannadaada caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato iyo macluumaadka kale ee caafimaad ee aad kaa hayno. Na waydii sida tani loo sameeyo.
- Waxaan bixin doonaa nuqul ama warbixin kooban oo ku saabsan diiwaannadaada caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato, sida caadiga ah 30 maalmood gudahood laga bilaabo marka aad codsato. Waxaa suuragal ah in aan kaa qaadno lacag macquulka, oo kharashka ku salaysan.

In aad codsato in aanu saxno diiwaanka caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato

- Waxaad naga codsan kartaa in aanu saxno diiwaannadaada caafimaad iyo waxyaalaha aad sheegato haddii aad is leedahay waa khalad ama ma dhamaystirna. Na waydii sida tani loo sameeyo.
- Waxaa suuragal ah in aan codsigaaga diidno oo dhahno “maya”, laakiin qoraal ahaan ayaan mudo 60 maalmood gudahood kuugu sheegi doonaa sababta.

In aad codsato waxyaalaha sirta ah ee la isdhaafsaday

- Waxaad naga codsan kartaa in aan kuula soo xiriirno hab gaarka (tusaale, telefoonka guriga ama xafiiska ama warqad aan u dirno cinwaan kale).
- Tixgelin ayaan siin doonaa dhammaan codsiyada macquulka ah anagoo dhahayna “haa” haddii aad noo sheegto in aad khatar kula soo dersi doonto haddii aan tixgelin wayno.

In aad codsato in aanu xadidno waxaan isticmaalno ama dadka la wadaagno

- Waxaad naga codsan kartaa **in aanan** dadka la wadaagin macluumaadka caafimaad ee daaweynta, lacag bixinta, ama hawlaha aan qabano qaarkood.
- Naloogama baahna in aan kugu raacno codsigaaga, iyadoo ay suuragal tahay in aan dhahno “maya” haddii ay raad ku yeelanayso daryeelkaaga.

In aad hesho liiska dadka aan macluumaadka la wadaagnay

- Waxaad codsan kartaa liiska (diiwaanka) wakhtiyada aan macluumaadkaaga caafimaad dadka la wadaagnay lixda sano ah ee horaysa taariikhda aad codsato, cida aan la wadaagnay, iyo sababta aan ula wadaagnay.
- Waan soo raacin doonaa dhammaan waxyaalaha aan bixinay marka laga reebo daaweynta, lacagta, iyo hawlaha daryeelka caafimaadka, iyo waxyaalaha kale ee la bixiyo qaarkood (sida kuwa aad na waydiiso in aan samayno). Waxaan bixin doonaa liiska diiwaanka oo hal sano ah isagoo lacag la’aan ah laakiin waxaan qaadi doonaa lacag macquulka, oo kharashka ku salaysan haddii aad diiwaan kale ku codsato mudo 12 bilood gudahood ah.

In aad hesho nuqul la xiriira ogaysiiska waxyaalaha qofka u gaarka ah

- Waxaad markasta codsan kartaa nuqulka warqadan ogaysiinta, haddii aad heshiis ku gaartay in aad ogaysiinta u hesho hab elektaroonig ah. Si dhakhso ah ayaan nuqulka warqada kuu siin doonaa.

In aad doorato qof adiga wakiil kaa noqda

- Haddii aad qof siisay awood uu wakiil kaaga noqdo ama haddii qof uu yahay mas’uulkaaga sharciga ah, qofkaasi ayaa isticmaali kara wixii xuquuq ah ee aad leedahay sidoo kalena go’aan ka gaari kara macluumaadkaaga caafimaad.
- Waxaan xaqiijin doonaa in qofkani uu leeyahay awooddan oo uu wakiil kaa noqon karo ka hor inta aanu qaadin wax talaabo ah.

In aad cabasho soo gudbiso haddii aad dareento in xuquuqdaadii lagu xadgudbay

- Cabasho ayaad gudbin kartaa haddii aad dareento in aanu xuquuqdaadii ku xadgudubnay adigoo nala soo xiriirayo oo isticmaalaya macluumaadka ku qoran bogga 1.
- Cabasho ayaad u gudbin kartaa Waaxda Caafimaadka Maraykanka iyo Adeegyada D adweynaha Xafiiska Xuquuqda Dadweynaha adigoo warqad u diraya 200 Independence Avenue, S.W., Washington, D.C. 20201, wacaaya 1-877-696-6775, ama booqanaya www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/complaints/.
- Kaa aargoosan mayno gudbinta aad gudbinayso cabasho.

Kala Doorashadaada

Macluumaadka caafimaad qaarkood, waxaad noo sheegi kartaa waxyaalaha aad kala doornayso ee la xiriira waxa aan dadka la wadaagno. Haddii ay jirto mid aad doorbidayso oo la xiriirta sida aan macluumaadkaaga dadka ula wadaagno ee xaaladaha hoosta ku qoran, nagala hadal. Noo sheeg waxa aad rabto in aanu samayno, anaguna waan raaci doona tilmaamahaaga.

Ma ay jiraan xaaladahan oo kale, waxaad leedahay xuquuqda iyo kala doorashada labbadoodaba ee aad noogu sheegayso in aan:

- Macluumaadka caafimaad la wadaagno qoyskaaga, saaxiibada aad isku dhow dihiin, iyo dadka kale ee qaybta ka ah bixinta lacagta daryeelkaaga
- Macluumaadkaaga dadka la wadaagno marka ay jirto xaaladda gargaarka masiibooyin

Haddii aad awooddi waydo in aad noo sheegto mida aad doorbidayso, tusaale haddii aad miyir beeshid, waxaa suuragal ah in aan sii wadno in macluumaadkaaga aan dadka la wadaagno haddii aan xaqiiqsano in tani adiga dan kuu tahay. Waxaa sidoo kale suuragal ah in aad macluumaadkaaga dadka la wadaagno marka loo baahdo in la yareeyo dhibaato halis ah oo soo fool leh oo la xiriirta dhanka caafimaadka ama badbaadada ah.

Ma ay jiraan xaaladahan oo kale marnaba macluumaadkaaga dadka lama wadaagno adigoo na siiya oggolaansho qoraal ah:

- Ujeedooyinka la xiriira suuq-gaynta
- Gadida macluumaadkaaga
- Qoraalada daaweynta maskaxda la xiriira intooda badan

Isticmaalkayaga iyo Bixintayada

Sidee baan caadi ahaan macluumaadkaaga caafimaad u isticmaalnaa ama dadka ula wadaagnaa? Caadi ahaan waxaan macluumaadkaaga caafimaad u isticmaalnaa ama dadka ula wadaagnaa hababka soo socda.

Taageerada ka geysanayno maaraynta daaweynta daryeelka caafimaadka ee aad hesho

- Waan isticmaali karnaa macluumaadkaaga caafimaad anagoo sidoo kale la wadaagayna dadka khibridaha leh ee ku daaweynaya.

Tusaale: Dhakhtar ayaa noo soo dira macluumaadka ku saabsan xanuunkaaga iyo qorshahaaga daaweyn si aan u qorshayno adeegyo dheeraad ah.

Wadano shaqada ururkayaga

- Waan isticmaali karnaa sidoo kalena waan bixin karnaa macluumaadkaaga si aan u wadano shaqada ururkayaga ama u isticmaalno in aan kugula soo xiriirno marka loo baahdo.
- **Nalooma ogola in aan isticmaalno macluumaadka la dhowray ee ku saabsan isirka si aan go'aan uga gaarno haddii ay tahay in aanu ku siino caymis iyo qiimaha caymiskaagi ku kacayo.** Tani ma khusayso qorshayaasha daryeelka mudada fog.

Tusaale: Waxaan macluumaadka caafimaad ee adiga kugu saabsan u isticmaalnaa si aan samayno adeegyo kuu fiican.

Bixinayno adeegyadaada caafimaad

- Waan isticmaali karnaa sidoo kalena waan bixin karnaa macluumaadkaaga caafimaad marka aan bixinayno adeegyadaada caafimaad.

Tusaale: Waxaan macluumaadka adiga kugu saabsan la wadaagnaa qorshahaaga ilkaha si la iskugu duwo bixinta lacagta ee shaqada ilkahaaga laga qabtay.

Maamulayno qorshahaaga

- Waxaa suuragal ah in aan bixino macluumaadkaaga caafimaad oo siino qofka dhaqaalaha u qaabilsan qorshahaaga caafimaad si qorshaha loo maamulo.

Tusaale: Shirkadaada ayaa qandaraas nagu siisa in aan bixino qorshe caafimaad, anagoo shirkadaada siina xisaabaadka qaarkood si aan ugu sharaxno lacagta caymiska ee aan qaadano.

Sidee kale ayaan macluumaadkaaga caafimaad u isticmaali karnaa ama dadka ula wadaagnaa karnaa?

Waa nalloo ogol yahay ama waxaa nalooga baahan yahay in aan macluumaadkaaga dadka ula wadaagno habab kale – sida caadiga ah habab bulshada wax u tara, sida caafimaadka dadweynaha iyo cilmi baarista. Waa inaanu buuxinaa shuruudo badan oo sharcigu dhigayo ka hor intaan macluumaadkaaga dadka la wadaagin ujeedooyinkan awgood. Wixii macluumaad dheeraad ah fiiri:

www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/understanding/consumers/index.html.

Taageerada siinayno caafimaadka dadweynaha iyo arrimaha la xiriira badbaadada

- Waxaan macluumaadka caafimaad ee adiga kugu saabsan dadka la wadaagi karnaa marka ay jiraan xaaladdo gaar ahi sida:
 - Ka hortagga cudurada
 - Taageerada alaabta la soo celiyo
 - Soo sheegida dhibaata waxyeele ee daawooyinku keenaan
 - Soo sheegida shaki laga qabo xadgudub la geystay, dacayaad, ama rabshadaha qoyska
 - Ka hortaga ama yaraynta dhibaato halis dhanka caafimaadka ah ama badbaadada oo qof ku timaada

Baaritaanka samaynayno

- Waxaan macluumaadkaaga u isticmaali karnaa ama dadka ula wadaagi karnaa si cilmi baaris caafimaad loo sameeyo.

Sharciga raacayno

- Waxaan dadka la wadaagi doonaa macluumaadka adiga kugu saabsan haddii sharciyada gobolka iyo federaalku taasi dhigayaan, taasi oo ay ka mid tahay Waaxda Caafimaadka iyo Adeegyada Dadweynaha haddii ay rabto in ay aragto in aan raacayno sharciga gaarka ah ee federaalka iyo in kale.

Jawaab ka bixinayno codsi deeq ah oo la xiriira xubnaha iyo unugyada qofka anagoo la shaqaynayna qof wax baara oo caafimaadka u qaabilsan ama maamulaha goobta maydka lagu hayo

- Waxaan macluumaadka caafimaad ee adiga kugu saabsan la wadaagi karnaa ururada u qaabilsan helidda xubnaha qofka.
- Waxaan macluumaadka caafimaad la wadaagi karnaa qof baara dhimashada, qof u qaabilsan baaritaanka caafimaad, maamulaha goobta maydka lagu hayo marka qof dhinto.

Wax ka qabanayno codsiyada la xiriira magdhawga shaqaalaha, ciidanka ammaanka, iyo qaybaha kale ee dowladda

- Waxaan macluumaadkaaga adiga kugu saabsan u isticmaali karnaa ama dadka ula wadaagi karnaa:
 - Sheegashooyinka magdhawga shaqaalaha
 - Ujeedooyin la xiriira ciidanka ammaanka ama sargaal ka tirsan ciidanka ammaanka
 - Hay'adaha kormeerka caafimaadka ee qabanaya hawlo uu sharcigu ogol yahay.
 - Qaybaha gaarka ah ee dowladda sida ciidanka, ammaanka qaranka, iyo adeegyada badbaadinta madaxweynaha

Jawaab ka bixinayno dacwadaha maxkamadda loo gudbiyay (lawsuits) iyo talaabooyinka sharci

- Waxaan macluumaadka caafimaad ee adiga kugu saabsan dadka la wadaagi karnaa iyadoo laga jawaabayo amar maxkamadeed ama maamul.

- I. Waxaa suuragal ah in OHA isticmaasho ama bixiso macluumaadka caafimaad ee sharcigu dhowrayo (PHI) ee laga helo foomamka isdiiwaan gelinta si ay taageero uga geysato gaarida go'aanka nooca barnaamijyo ee aad u qalanto ama nooca caymis ee ay tahay in aad hesho.
- II. OHA waxay raacdaa waxyaalaha ay uga baahan yihiin sharciyada gaarka ee federaalka iyo gobolku, kuwaasi oo ay ka mid yihiin sharciyada ku saabsan isticmaalka aalkolada iyo daroogada iyo daawaynta iyo xaaladdaha caafimaadka dhimirka iyo daawaynta.
- III. Waxaa suuragal ah in OHA isticmaasho ama bixiso diiwaannada xadgudubka mukhaadaraadka haddii qofku ama ganacsiga helaya diiwaannadu ay heshiis gaar ah la galeen OHA.
- IV. Haddii OHA ay macluumaad siiso qof kale adigoo ogol, macluumaadkaasi waxaa suuragal ah in aanay dhawrin sharciyada gaarka ahi iyadoo qofka helaya macluumaadku ay suuragal tahay in aanu dhowrin macluumaadka. Waxaa suuragal ah in ay macluumaadkaaga siiyaan qof kale adigoo ogolaansho bixin.

Waajibaadkayaga:

- Sharci ahaan waxaa nalooga baahan yahay in aan ilaalino gaar ahaanshaha iyo badbaadada macluumaadkaaga caafimaad ee sharcigu dhowrayo.
- Si dhakhso ah ayaan kuugu soo sheegi doonaa haddii ay dhacdo in sharciga la jebiyo kaasi oo laga yaabo in uu waxyeelleeyay gaar ahaanshihii iyo badbaadadii macluumaadkaaga.
- Waa in aanu raacnaa waajibaadka iyo dhacdooyinka asturan ee lagu qeexay ogaysiintani oo aan ku siinaa nuqul ka mid ah.
- Macluumaadkaaga isticmaali mayno sidoo kalena dadka la wadaagi mayno marka laga reebo sida halkan lagu qeexay adigoo qoraal ahaan nooga sheega in aan taasi samayn karno maahane. Haddii aad noo sheegto in aan taasi samayn karno, markasta ayaad fikirkaaga beddeli kartaa. Qoraal ahaan nagula soo socodsii haddii aad bedesho fikirkaaga.

Wixii macluumaad dheeraad ah fiiri: www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/understanding/consumers/noticepp.html.

Isbeddelada Hadalada ku qoran Ogaysiintani

Waan beddeli karnaa hadalada ku qoran ogaysiintani, iyadoo isbeddeladu ay khusayn doonaan dhammaan macluumaad aan kaa hayno. Ogaysiinta cusub marka la codsado waxaa laga helayaa website-kayaga, nuqul ayaanan boosta kuugu soo diri doonaa.

Waxaa ogolaatay by Suzanne Hoffman, COO 2-14-2014

Ogaysiiskan Dhacdooyinka Asturan wuxuu khuseeyaa Maamulka Caafimaadka Oregon iyo dadka ganacsi ahaan xiriirka la leeyihiin, oo ay ka mid tahay Waaxda Adeegyada Dadweynaha Oregon.

Si aad u isticmaasho wixii la xiriira xuquuqda gaarka ah ee kor ku qoran waxaad la xiriiri kartaa xafiiskaaga degaanka ee OHA.

Si aad u codsato ogaysiintan oo ku qoran luqad kale, far waaweyn, farta dadka indhaha aan qabin wax ku akhriyaan ee Braille, ama qaab kale wac 503 -378-3486, Fax-ka 503-373-7690 ama TTY 503-378-3523. Waxaa la helayaa isagoo ku qoran Ingiriisa sidoo kalena lagu turjumay Isbaanish, Af-Ruushka, Vietnamese, Soomaali, Af-Carabi, Burmese, Bosnian, Cambodian, Korean, Laotian, Portuguese, Afka-Shiinaha, farta waaweyn, farta dadka indhaha aan qabin wax ku akhriyaan ee Braille.

OREGON HEALTH AUTHORITY (MAAMULKA CAAFIMAADKA OREGON)

Privacy Officer

500 Summer Street NE, E-24

Salem, OR 97301

Email-ka: dhs.privacyhelp@state.or.us

Taleefoonka: 503-945-5780

Fax-ka: 503-947-5396